

KESKKONNAAMET

Roadplan OÜ
indrek@roadplan.ee

Teie 12.03.2025

Meie 09.04.2025 nr 6-2/25/5002-2

Arvamus riigitee 4 Tallinn-Pärnu-Ikla km 41,9-62,3 Kernu-Päädeva lõigu eelprojekti ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande esialgne versioon

Esitasite Keskkonnaametile¹ kooskõlastamiseks riigitee 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla km 41,9-62,3 Kernu-Päädeva lõigu eelprojekti². Kavandatava tegevuse eelprojektile viiakse läbi keskkonnamõju hindamise (KMH) menetlust: Riigitee 4 Tallinn-Pärnu-Ikla (E67) km 41,9-62,3 Kernu-Päädeva teelõigu eelprojekti KMH³ (Kernu-Päädeva KMH). Projekti materjalidega koos esitati ka KMH aruande esialgne versioon (enne KMH aruande ametlikku menetlust).

Keskkonnaamet sai Transpordiametilt informatsiooni, et lähikuudel on neil kavas korraldada Kernu-Päädeva KMH aruande avalikustamine ning asjaomastelt asutustelt seisukohtade küsimine. Kuna käesoleva kirja märkused puudutavad peaaesjalikult KMH aruande materjale, siis eelnevat silmas pidades lisame vastuskirja adressaadiks ka Transpordiameti.

EELIS⁴ andmetel paikneb projektala vähesel määral Haiba mõisa pargi (KLO1200573) alal ja Kükita Suurkivi (KLO4000523) piiranguvööndis ning piirneb Vardi looduskaitsealaga. Looduskaitseaduse (LKS) § 14 lg 1 kohaselt ehitusprojekti kooskõlastamine Keskkonnaametiga vajalik ei ole. Eelöeldust lähtuvalt loobub Keskkonnaamet ehitusprojekti kooskõlastamisest. Järgnevalt esitame valdkondade kaupa märkused esitatud materjalidele:

Looduskaitse

1. Vähesel määral on projektalal (Karjatse tee, 29701:001:0617) puutumus Haiba mõisa pargiga. Haiba mõisa park on kaitsealune park, kus valitsev kaitsekord on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 03.03.2006 määrusega nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“ (kaitse-eeskiri). Pargi valitseja nõusolekuta on pargis keelatud puuvõrade või põõsaste kujundamine ja puittaimestiku raie ja ehitusloa andmine⁵.

Mõisa park jääb põhimahus rekonstrueeritavast ristmikust eemale ning ristmikule ulatub vaid allee üks nurk. Antud asukohas ei ole alleest säilinud vanu puid. Laieneva ristmiku

¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 12.03.2025 nr 6-2/25/5002 all.

² Projekt: „Riigitee 4 Tallinn-Pärnu-Ikla (E67) km 41,9-62,3 Kernu-Päädeva lõik“ (Roadplan OÜ, töö nr 23014).

³ Koostaja Alkranel OÜ. KMH programm on Transpordiameti 12.01.2024 otsusega nt 1.1-2/24/5 nõuetele vastavaks tunnistatud.

⁴ Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur.

⁵ Kaitse-eeskiri § 7 lg 2 p 1 ja 6.

asukohas raiutakse üks noor puu, mis ei paikne allee puudega samas rivas. Keskkonnaamet on seisukohal, et kavandatav tegevus ei kahjusta pargi kaitse-eesmärke ega ole vastuolus pargi kaitse-eeskirjaga ja Keskkonnaamet nõustub olemasoleva ristmiku rekonstrueerimise ning laiendamisega Haiba mõisa pargi alal.

2. Rekonstrueeritav teelõik ületab Jutapere, Kasari, Vardi ja Konnaveski jõgesid ehk läbib ka jõgede veekaitse- ja ehituskeeluvööndit. Ehituskeeluvööndis on uute rajatiste ehitamine keelatud⁶, kuid olemasolevate rajatiste rekonstrueerimine seal keelatud ei ole. Ka on ehituskeeluvööndis võimalik olemasolevate ehitiste esmakordne juurdeehitus 1/3 ulatuses⁷.
3. Kustja külas paiknevad karuputke kolooniad on projektis ja KMH aruandes kajastatud. Nendes kolooniates toimub tõrje ja tehakse koostööd Keskkonnaametiga. Juhime tähelepanu, et Keskkonnaameti kodulehel on karuputkega seonduvat käsitlev materjal kättesaadav lingil: <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/voorliigid/karuputk-ja-selle-ohjamine>.
4. Kustja külas, 500 m mõjualas (rohkem kui 200 m teest), paiknevad harivesiliku (KLO9118239) ja rabakonna (KLO9118240) elupaigad. KMH aruandes on jõutud järeldusele, et mõju nendele liikidele puudub. Keskkonnaamet nõustub järeldusega.
5. KMH aruande lisa 9⁸ hõlmab projekteeritava teelõigu mõjualas (500 m vööndis) asuva kahe II kaitsekategooria linnuliigi (kanakull ja laanerähn) elupaigale avalduvate mõjude eksperthinnangut (ekspert hinnang). Keskkonnaamet ei ole eksperthinnangu järelduste ja meetmetega nõus ning seetõttu palume kaasata täiendav liigiekspert, kes annaks koostatud eksperthinnangule omapoolse kooskõlastuse või heakskiidu, täiendaks ja korrigeeriks seda ning lisaks vajadusel leevendusmeetmeid. Järgnevalt toome välja eksperthinnangus esinevad puudujäägid ja ebakõlad:
  - 5.1. Keskkonnaamet on kohalikul Kotkaklubi liikmelt saanud kinnituse, et käsitletud kanakulli elupaik on toimiv ja jätkusuutlik. Keskkonnaamet juhib ka tähelepanu sellele, et kuna kanakulli elupaik asub Vardi looduskaitseala Vardi sihtkaitsevööndis, siis riiklik kanakulli seire ei näe ette, et otsitakse uusi pesi, vaid seda, et kontrollitakse olemasolevaid pesi ja nende pesitsuse edukust⁹. Antud elupaigas on tõenäoliselt pesa uude kohta tehtud nagu röövlindudel kombeks on.
  - 5.2. Ekspert hinnang ei maini, et kanakulli ja laanerähni kõnealused elupaigad jäävad Vardi looduskaitseala Vardi sihtkaitsevööndisse, mille kaitse-eesmärgiks on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning kasvukohatüübile iseloomuliku liikide koosseisu säilitamine. Seega tegu ei ole lihtsalt kaitstavate liikide leiukohtadega, vaid osaga riikliku tähtsusega kaitseala kaitse-eesmärkidest.
  - 5.3. Ekspert hinnangu lk 5: *Laanerähni on EELISe andmete põhjal nähtud/kuuldud viimati 27.04.2011 ning pärast seda pole liiki enam alal kohatud.* Jääb arusaamatuks, kas vahepeal on ala külastatud ja pole linnuliiki leitud või ei ole tegelikkuses ala külastatud ja seetõttu ei ole EELIS-es vaatlusandmeid. Kui elupaik on liigile endiselt sobilik, siis saab igal juhul

⁶ Looduskaitseseadus (LKS) § 38 lg 3.

⁷ LKS § 38 lg 4 p 5.

⁸ Riigitee 4 Tallinn-Pärnu-Ikla (E67) km 41,9-62,3 Kernu-Päädeva projekteeritava teelõigu mõjuväljas asuvate II kaitsekategooria linnuliikide (kanakulli ja laanerähni) eksperthinnang koos võimalike leevendusmeetmetega (Teostaja: OÜ Loodusekspert, Ants Tull).

⁹ Riiklik kanakulli seireankeet: <https://keskkonnaagentuur.ee/media/2030/download>.

eeldada, et liik seda endiselt asustab. Kuna tegu on kaitseala sihtkaitsevööndiga, siis eelduslikult on liigi elupaik endiselt säilinud ja sobilik.

- 5.4. Eksperthinnangu lk 5: *Lisaks on töö autorile teadaolevalt lisandumas juurde mitmeid kanakulli leiupaiku seoses Eestis läbiviidavate tuuleenergeetika linnustiku uuringutega. Antud juhul ei anna see mingit infot juurde, kuna liigi arvukushinnangutes arvestatakse ka tõenäoliselt teadmata elupaikadega ja uute elupaikade lisandumine ei tähenda nende automaatset kaitset.*
- 5.5. Eksperthinnangu lk 7: *Looduskaitseaduse (LKS) § 48 lg 2 põhjal on liigi soodne seisund tagatud, kui II kaitsekategooria liikide vähemalt 50% teadaolevate ja Eesti looduse infosüsteemis (EELIS) registreeritud elupaikade või kasvukohtade kaitse tagatakse kaitsealade või hoiualade moodustamise või püsielupaikade (PEP) kindlaksmääramisega lähtuvalt alade esinduslikkusest. Kanakull on riikliku punase nimestiku kohaselt ohualdis liik ja asurkond jätkuvalt langustrendis. Seega ei ole kohane järeldada puhtalt protsendi arvutamisest, et liik on soodsas seisundis.*
- 5.6. Eksperthinnangu lk 8: *Antud uuringute tulemuste põhjal võib väita, et teede lähedus võib toidubaasi vähenedes kujutada kanakullile ökoloogilist lõksu, sest müra tõttu lahjeneb saakloomade arvukus ja mitmekesisus. Seega ei pruugi pikemas perspektiivis antud kanakulli elupaik olla jätkusuutlik. See järeldus ei ole pädev, kuna elupaik asub Vardi looduskaitseala Vardi sihtkaitsevööndis ja on raiete poolt puutumata nagu eksperthinnangu alguses tõdetakse. Antud elupaik ei saa kuidagi olla ökoloogiline lõks, kuna ümberringi on piisavalt põlde ja metsa, kus kanakull saab toituda.*
- 5.7. Eksperthinnangu lk 9: *Pesitsusperioodi alguses (märtsi lõpus-aprilli alguses kanakulli puhul ja aprilli keskpaigas laanerähni puhul) tuleb linnustiku eksperdil pesapaiku külastada, et II kaitsekategooria pesitsus kinnitada või välistada. Kui pesitsus esineb, tuleb hakata planeerima mürarikkamate ehitustegevuste vähendamist/ajastamist, mis tee-ehituse käigus ilmnedavad võivad. Kindlasti ei ole see aktsepteeritav leevendusmeede, sest liigi leiukoha määramiseks on eeldus, et liigile see ala pesitsemiseks sobib. Pesituse tuvastamine selle algfaasis ei ole absoluutne.*
- 5.8. *Ajaliste kitsenduste puhul on oluline vältida maanteetrassiäärseid raieid (laanerähni leiupaiga lähistel) ja mürarikkaid töid II kaitsekategooria liikide leiupaikadega piirnevates lõikudes kanakulli puhul 1.03-31.07 ja laanerähni puhul 15.04-1.08. Kõik vajalikud raietegevused tuleb planeerida väljapoole üldist lindude pesitsuse kõrgperioodi (15. märts kuni 31. juuli). Palume täpsemalt defineerida termin: lähistel. Täiesti hindamata on, kas kanakullil ja laanerähnil on piisavalt elupaiga mahutavust, et ehituse ajal nihkuda eemale. Kindlasti oleks vajalik kanakulli võimalike teiste pesade otsimine kaitsealalt, kuna liik vahetab aastati pesi ja territooriumil on tavaliselt mitu pesa. Märgime, et laanerähni õige pesitsusperiood on 1. aprillist kuni 15. juulini.*

Vesi

6. Juhime tähelepanu sellele, et Kasari, Vardi ja Konnaveski jõgede sildade rekonstrueerimisel on vaja taotleda veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringut, kui toimub tee koosseisu kuuluva silla või truubi ehitamine avalikult kasutataval veekogul või avalikul veekogul (KMH aruandes on see välja toodud, kuid projektmaterjalides mitte). Jutapere jõgi ei ole avalik ega avalikult kasutatav veekogu, seega palume KMH aruande lk 57, p-s 5.1 esitatut korrigeerida. Juhime tähelepanu, et maaparandussüsteemi eesvool Allika 10 on vastavalt maaparandusseaduse § 4 lg 4 p 1 tähenduses klassifitseeritud kui vooluveekogu.

- 6.1. Keskkonnaluba või veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringut on vaja olenevalt mahtudest (paigutatakse tahkeid aineid veekogusse, süvendatakse või eemaldatakse setteid veekogust) taotleda Jutapere jõel paikneva Kongu silla rekonstrueerimiseks ja ka maaparandussüsteemi eesvoolul Allika 10 tööde teostamiseks. Seega tuleb KMH aruandes võimalusel käsitleda mõjusid, mis võivad kaasneda, kui paigaldatakse tahkeid aineid veekogusse, süvendatakse veekogu või eemaldatakse setteid ning nende tegevuste hinnangulised mahud.

Veekeskkonnariskiga tegevuse registreering tuleb taotleda veeseaduse (VeeS) § 196 lg 2 p-de 2, 3¹ ja 5 puhul. Veekeskkonnariskiga tegevust kavandav isik esitab keskkonnaotsuste infosüsteemi (KOTKAS) kaudu taotluse tegevuse registreerimiseks vähemalt 30 päeva enne selle tegevuse alustamist (VeeS § 197 lg 1). Juhul, kui silla või truubi ehituse käigus ei tehta ajutiselt ega püsivalt veekogus töid (ei paigaldata tahkeid aineid, ei süvendata, ei eemaldata setteid), siis tegevus veekeskkonnariskiga tegevuse registreeringut ei vaja. Juhul, kui süvendatakse veekogu või paigutatakse veekogu põhja süvenduspinnast mahuga alates 100 kuupmeetrist (VeeS § 187 p 8) või paigutatakse veekogusse tahkeid aineid mahuga alates 100 kuupmeetrist (VeeS § 187 p 10), on vaja taotleda veeluba.

Vee-elustik

7. KMH aruande eelnõus on käsitletud nii varasemas Keskkonnaameti kirjas esitatud vee-elustiku nõudeid kui ka Kasari jões registreeritud kaitsealuse kalaliiki tõugjat, sh on lisatud täpsustus Kasari jõel tööde perioodiks, mis erineb teiste veekogudega. Keskkonnaamet palub KMH aruande lk 58, p-s 5.1 leevendavate meetme loetelus kolmanda punkti sõnastust muuta või täpsustada, kuna hetkel annab sõnastus võimaluse teostada vajadusel töid voolava vee tsoonis. Palume täpsustada, et Kasari jões ei ole lubatud töid teostada voolava vee tsoonis ning looduslikku jõepõhja ei ole lubatud kahjustada, kuna tegemist on tõugja elupaigaks määratud veekoguga. Setete/orgaanika allavoolu kandumine, mis võib halvendada tõugjale sobilikku elupaika(sid), on keelatud.

Mets

8. KMH aruande lk 69, p 5.3 on loetletud olemasoleva põhimaantee ääres paiknevad vääriselupaigad, mille servaaladega projektlahendus osaliselt kattub (VEP101015, VEPL01059, VEP204990, VEP208107, VEP204992). Kuna tee rekonstrueerimise käigus läbib projekti ala ainult servaalasid, siis saab kavandatud töid teostada vääriselupaiga piiri muutmise ja puudub vajadus vääriselupaikade asendamiseks 20 km raadiuses. Märkime, et raadamise metsateatise menetlemise käigus edastab Keskkonnaamet Keskkonnaagentuurile vääriselupaiga piirimuudatuse soovi, misjärel Keskkonnaagentuur korregerib vääriselupaiga piiri vastavalt kavandatud tegevusele.

Maapõu

9. KMH aruande lk 18, p 3.1. (samuti projekti üldosa seletuskirja lk 8, p 1.3). Andmed keskkonnalubade kohta on tänaseks muutunud. Teadmiseks, et Keskkonnaamet menetleb käesolevalt Põlli kruusakarjääri kaevandamisluba¹⁰, Põlli III uuringuruumi menetlus on lõpetatud ja luba väljastatud¹¹ ning Keskkonnaamet keeldus Käbiküla uuringuruumi geoloogilise uuringu loa andmisest¹². Maapõueseaduse § 97 kohaselt ei ole vaja kaeviseluba riigi omandisse kuuluvate maanteede ja raudteede ehitamisel vastava

¹⁰ Arendaja: AS TREV-2 Grupp, menetlus M-131025 (keskkonnaotsuste infosüsteem KOTKAS), taotlus esitatud 28.01.2025.

¹¹ Arendaja: Dozerland OÜ, menetlus M-130183, luba antud 14.03.2025.

¹² Arendaja: Marina Minerals OÜ, menetlus M-116883, keeldutud 14.04.2022.

projektiga määratud mahus tekkivale pinnakatte kaevisele, sõltumata selle kasutuskohast ja tee ehitamisel saadud kaevisele, kui seda kasutatakse sama objekti tarbeks. Seega kui riigitee ehitamisel tekib lubjakivikaevise ja seda viiakse muudele objektidele, tuleb taotleda kaeviseluba ning tasuda keskkonnatasu. Märkime, et kliimakindluse analüüsis võiks keskkonnanohiu ja -säästlikkuse seisukohast kirjas olla, et tee-ehitusmaterjal tuleks varuda objektile võimalikult lähedal asuvatest karjäärdest.

Üldised märkused

10. Projekti üldosa seletuskirja (p 6.3) on üle kantud peamised KMH aruandest tulenevad järeldused, leevendusmeetmed ja tingimused. Juhime tähelepanu, et neid tuleb vajadusel korrigeerida või täiendada, vastavalt KMH aruande lõpptulemustele.
11. KMH aruande lk 11, p 1.2.2 on kirjas: *Teeprojekti koostamisel tuleb Vardi loodusala piirnevas lõigus kindlasti läbi viia täiendav keskkonnamõju hindamine koos täpsema Natura-hindamisega, et täpselt määrata konkreetsed leevendavad meetmed Natura ala terviklikkuse tagamiseks.* Esiteks, palume täpsustada, mida on mõeldud *teeprojekti* all kui praegu on menetluses teelõigu eelprojekt? Teiseks, kas silmas on peetud KMH-d või KMH eelhinnangut. Isegi kui selles lõigus on viidatud eelhinnangu andmise kohustusele, vajaks see arusaadavuse huvides täiendavaid selgitusi. Praegu on kavandatava tegevuse eelprojektile koostamisel KMH aruanne koos Natura asjakohase hindamisega ning selle tulemuseks on selgitada välja olulised keskkonnamõjud ning töötada välja vajalikud tingimused ja leevendusmeetmed. Palume selgitada, mis põhjustel on seatud KMH aruandesse tingimus, et teeprojekti koostamisel on vaja täiendavat mõjuhindamist?
12. Projekti üldosa seletuskirja lk 13, p 1.5.3 on kirjas: *Projekteeritava maanteelõigu äärde jääb Natura 2000 Vardi loodusala (RAH0000346; joonis Error! Reference source not found.). Eeldatavasti on joonis puudu.*

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ester Pindmaa

peaspetsialist juhataja ülesannetes
keskkonnakorralduse büroo

Teadmiseks: Transpordiamet

Karl Markus Wahlberg 5885 7049 (keskkonnakorraldus), karl.wahlberg@keskkonnaamet.ee
Triin Ristmets 5698 1773 (looduskasutus), triin.ristmets@keskkonnaamet.ee
Liisu Aulik 5692 4060 (loodushoiutööd), liisu.aulik@keskkonnaamet.ee
Olavi Randver 525 4935 (looduskasutus), olavi.randver@keskkonnaamet.ee
Valerija Svatskaja 5193 3976 (vesi), valerija.svatskaja@keskkonnaamet.ee
Ave Sadam 512 4689 (mets), ave.sadam@keskkonnaamet.ee
Moonika Aunpuu 5698 0504 (maapõu), moonika.aunpuu@keskkonnaamet.ee
Kerli Pettai 5302 2467 (vee-elustik), kerli.pettai@keskkonnaamet.ee